

ZAWODY (cz. 8)

Dotychczas omówiliśmy cały szereg zdarzeń mających miejsce na torze w czasie od wyjazdu zawodników z parku maszyn do osiągnięcia linii mety, przy czym skupiliśmy uwagę na zagadnieniach związanych z rywalizacją między zawodnikami, gdzie wspólnym mianownikiem była bezpieczna i sportowa jazda i konsekwencja jej braku w postaci kolizji i upadków. Nie wyczerpuje to katalogu sytuacji, jakie mogą mieć miejsce w czasie wyścigu i opisowi najważniejszych z nich poświęcony jest niniejszy rozdział.

Opisując wyjazd z parku i przygotowanie do startu wspomnieliśmy o spóźnieniach i defektach na starcie. Problemów w tej fazie może być więcej, że wymienimy:

Pomyłone kolory kasków i pola startowe. Zawodnicy, którzy w czasie 2 minut nie zmieniają koloru kasku na wynikający z tabeli biegów, albo wystartują w złym kolorze lub z niewłaściwego pola startowego, zostaną z biegu wykluczeni (nawet po jego zakończeniu).

Deflektor. Jest obowiązkowy, dlatego zawodnik nie może bez niego wystartować i jeżeli podjechał bez niego do taśmy, to musi w czasie 2 minut uzupełnić brak. Jeżeli sędzia nie zauważy braku deflektora (co może się zdarzyć, bo na niektórych torach banda zasłania czwarte pole startowe), to wykluczenie nastąpi po starcie wyścigu. Za zgubienie deflektora lub jego części w czasie wyścigu, o ile nie wpływa to na jazdę i bezpieczeństwo innych zawodników, wykluczenia nie stosuje się.

Płonący motocykl. Zdarza się, że zapali się metanol, którym przypadkowo został oblan motocykl i płoną na starcie na przykład obszycia motocykla. Dlatego w pobliżu pola startowego muszą znajdować się dwie gaśnice. Jeżeli zawodnik w czasie 2 minut nie będzie gotowy do startu, to zostanie z biegu wykluczony. Inne spojrzenie na to zagadnienie ma FIM, proponując możliwość startu zawodnikowi, któremu pali się motocykl, mimo przekroczenia czasu dwóch minut.

Niesprawna maszyna startowa. W wypadku, gdy taśma maszyny startowej unosi się nierówno, bieg powinien być powtórzony, by wszyscy zawodnicy mieli równe szanse. Sędzia powinien od razu wyścig przerwać, o ile zauważył ten problem.

Zdarzyło się w zawodach pod egidą FIM, że sędzia dopiero po zakończeniu wyścigu na podstawie powtórki TV podjął decyzję o powtórzeniu biegu, bo taśma poszła nierówno w górę, odbierając szansę zawodnikowi. I chociaż generalną zasadą jest, że wyścig zakończony nie może być powtórzony, takie rozwiązanie było w duchu uczciwej rywalizacji.

Zasypywanie pól. W zawodach ligowych zdarza się, że w czasie równania toru miejscowa obsługa stara się utrudnić sytuację gościom poprzez zasypywanie kolein na polach, z których mają startować goście.

Kamerzysta na starcie. W czasie transmisji TV kamerzysta wychodzi na tor, by pokazać przygotowania zawodników, a na sam moment startu ustawia się blisko bandy w strefie neutralnej, gdzie w zasadzie nie powinien przebywać. Sędzia powinien dopilnować, by po starcie odsunął się od bandy na minimum 2m i by inne osoby nie wchodziły w strefę neutralną.

Po starcie mogą mieć miejsca zdarzenia związane z problemami technicznymi z motocyklem. Zwykłe defekty, jak zatarcie silnika, problemy elektryczne, zerwanie łańcucha sprzęgłowego lub tylnego mogą mieć poważniejsze konsekwencje niż samo zatrzymanie się zawodnika. Nagła utrata napędu w łuku prowadzi do upadku, bo zawodnik nie ma mocy do przeciwdziałania sile odśrodkowej. Nagłe zwolnienie jazdy z powodu utraty mocy rodzi niebezpieczeństwo, że jadący z tyłu szybciej zawodnik nie wyhamuje i wpadnie na zawodnika mającego defekt. Dlatego często

żuźlowcy sygnalizują defekt przez uniesienie ręki. Po defekcie zawodnik stara się opuścić tor, na którym mogą jednak pozostać fragmenty rozbitego kartera czy zerwany łańcuch, co też może być niebezpieczne w przypadku najechania przez kolejnego zawodnika, dlatego należy na to zwracać uwagę i dobrze jest, gdy wirażowi lub gracarze są w stanie to usunąć albo pomóc zepchnąć motocykl na płytę. Defekt może być także wywołany przez kontakt z innym zawodnikiem. Blisko przejeżdżający przeciwnik może swoim podnóżkiem zerwać łańcuch lub wyrwać szprychy w kole. Przyjmuje się, że taka jazda w kontakcie jest dozwolona i jeżeli zawodnik nie jechał niebezpiecznie (na przykład poszerzając swój tor jazdy i spychając przeciwnika), to bieg jest kontynuowany. Tym bardziej, że tak naprawdę sędzia nie wie, dlaczego wyprzedzony zawodnik się zatrzymał: z powodu defektu własnego, defektu wywołanego kontaktem z przeciwnikiem czy po prostu wycofał się z biegu.

W przypadku przerwania wyścigu defekt nie uprawnia do jazdy w powtórce, to znaczy, że jeśli w momencie zapalenia świateł STOP zawodnik nie poruszał się o mocy motocykla (nawet jeśli był jeszcze na torze), to nie może wystartować w powtórce biegu.

Za to zawodnik może dokończyć wyścig pchając motocykl, o ile wcześniej nie został zdublowany i zdąży osiągnąć metę w czasie 3 minut od startu wyścigu (czyli w praktyce defekt musi mieć miejsce na ostatnim okrążeniu).

Zawodnik zostaje sklasyfikowany w biegu, jeśli przekroczy metę w kontakcie z motocyklem (o szczególnym przypadku ostatniego wirażu pisaliśmy wcześniej). Zatem nie musi siedzieć na motocyklu i trzymać kierownicę, co jest istotne w przypadku zdarzających się na ostatnich metrach kolizji i upadków własnych (po odbiciu się od bandy).

Jeżeli chorągiewka z szachownicą zostanie pokazana po trzech okrążeniach, to bieg należy powtórzyć (bez wcześniej wykluczonych i mających defekt). Jeśli po pięciu, to wynikiem wyścigu jest kolejność po czterech, jakby chorągiewka została pokazana, bez uwzględnienia wydarzeń z dodatkowego okrążenia, chyba, że miały tam miejsce przekroczenia w zakresie sportowej rywalizacji.

Inny przyczyny wykluczenia zawodnika z wyścigu to:

Niesprawny układ wydechowy. Jeśli w trakcie wyścigu sędzia na podstawie własnej obserwacji stwierdzi, że spaliny nie przechodzą przez cały układ wydechowy, czyli gdzie pękła lub rozłączyła się rura wydechowa czy tłumik (często odpada tzw. denko), to zawodnik zostanie z tego wyścigu wykluczony w trakcie jego trwania. Żadne reklamacje po zakończeniu wyścigu i w parku maszyn nie mają już znaczenia. Inną interpretację wprowadziła w 2010 SE.

Opuszczenie toru. Zawodnik, który dwoma kołami przekroczy wewnętrzny krawężnik toru (na niektórych rodzajach torów z tzw. strefą wybiegu także zewnętrzny) zostaje z biegu wykluczony. Regulamin polski zezwala na podjęcie takiej decyzji po zakończeniu biegu na podstawie zapisu TV.

Z innych przyczyn. Na torach lodowych zawodnik, który potrąci belę z ogrodzenia bezpieczeństwa tak, że spadnie ona na lód, co wymusza przerwanie wyścigu, zostaje wykluczony z powtórki.

Zawodnik wykluczony w trakcie wyścigu (bez przerwania) powinien natychmiast opuścić tor. W praktyce nie zawsze zauważa sygnalizację świetlną wykluczenia, powtarzaną przez kierownika startu czarną chorągiewką i tarczą w kolorze kasku

Wyścig może być przerwany z innych przyczyn, bez winy zawodników, na przykład: **Defekt bandy dmuchanej.** W wypadku spadku ciśnienia w elemencie bandy dmuchanej lub odłączenia się reklamy na tej bandzie wyścig musi być przerwany i powtórzony po usunięciu awarii.

Przyczyny bezpieczeństwa. Jeżeli sędzia stwierdzi, że kontynuowanie wyścigu jest niebezpieczne, na przykład z powodu przedmiotów rzucanych przez kibiców na tor, wbiegnięcia na tor kibiców lub zwierząt, nagłej awarii oświetlenia, otwarcia bram na tor, utraty widoczności z powodu zapalenia świec dymnych na widowni czy kurzu na torze (wszystkie te wydarzenia miały miejsce w różnych zawodach) i innych przyczyn, powinien przerwać wyścig i powtórzyć, gdy przyczyna przerwania zostanie usunięta.

Po przejechaniu linii mety także dochodzi do zdarzeń, które muszą być zaobserwowane i podlegają jurysdykcji sędziego. Zdarzają się kolizje zawodników po przejechaniu linii mety, które wprawdzie nie zmieniają wyniku wyścigu, ale sędzia może ukarać winnego takiej kolizji za niesportowe zachowanie wykluczeniem z kolejnego wyścigu lub wyścigów. Zawodnicy, którzy w trakcie wyścigu walczyli ze sobą ostro, po zakończeniu wyścigu potrafią się szturchać, grozić sobie, potrącać i zajeżdżać drogę, a nawet zeskoczyć z motocykla i próbować boksu. Tu sędzia karze za niesportowe zachowanie, przy czym może wnioskować o większą karę w postępowaniu dyscyplinarnym.

Jeżeli maszyna startowa nie działa, można startować na wyłączenie zielonego światła lub chorągiewkę.